

PIRLS 2016: Godt nytt!

Norske elever på 4. og 5. trinn viser en klar fremgang i lesing, og ligger langt over det internasjonale gjennomsnittet, viser PIRLS 2016. Jentene har fremdeles bedre leseferdigheter enn guttene, mens minoritetsspråklige elever leser bedre enn i 2011.

RAPPORT | SIST ENDRET: 05.12.2017

Tittel:

Godt nytt! Norske resultater fra PIRLS 2016

Rapporten:

Godt nytt! Norske resultater fra PIRLS 2016

Forfatter:

Egil Gabrielsen, Johanne Hovig, Elisabeth Rongved, Olaug Strand, Hildegunn Støle og Trond Egil Toft

ISBN:

82-7649-085-9 (Papirutgave)

Utgiver:

Lesesenteret

År:

2017

Hva er PIRLS?

Den internasjonale studien PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) kartlegger og sammenligner leseferdighetene til elever rundt 10-års alder. I Norge vil det si elever på 4. og 5. trinn.

IEA er ansvarlig for PIRLS, og den er gjennomført i mer enn 50 land over hele verden. Over 8500 norske elever har deltatt i studien.

Norge er et av 14 land som også har deltatt i ePIRLS. Denne modulen måler elevenes evne til å lese og anvende informasjon fra nettet.

Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger er nasjonal forskningskoordinator for PIRLS.

Hovedresultater i PIRLS 2016

Gode resultater

Norske elevers lesekompetanse i PIRLS 2016 er på et høyt nivå. Av de nordiske landene er det kun Finland som har bedre lesere enn Norge. Fremgangen vi så fra 2006 til 2011 fortsetter til 2016. Dette gjelder både for elever på 4. trinn og på 5. trinn, og for både gutter og jenter. Vi ser dette også ved at det er flere som skårer på det høyeste mestringsnivået og færre på det laveste.

Jenter presterer fremdeles bedre enn gutter, og kjønnsforskjellene er litt større i Norge enn i Danmark og Sverige. Kjønnsforskjellene ser også ut til å øke.

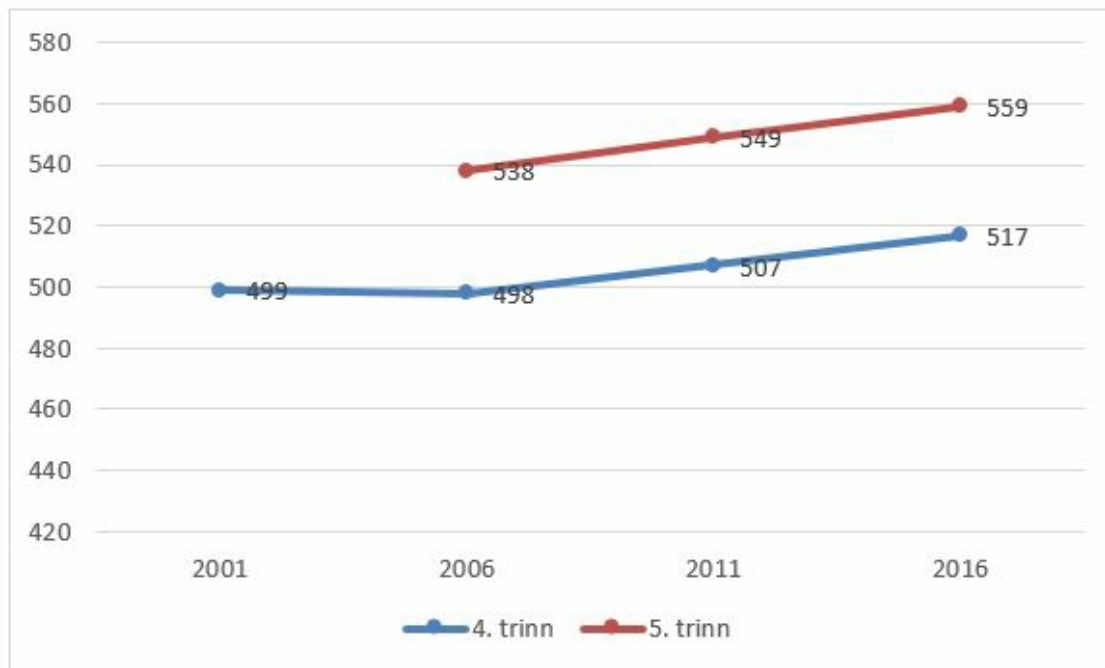
Norges resultater i et internasjonalt perspektiv

Norske elever på 5. trinn presterer på et høyt internasjonalt nivå i lesing. Norge skårer bedre enn Danmark og likt med Sverige. Finland er fortsatt blant de høyest presterende i PIRLS, men avstanden til Norge er redusert. Internasjonalt er Russland, Singapore og Hong Kong de landene som skårer høyest i PIRLS.

Utvikling i Norges resultater over tid

Figur 1 viser utvikling i Norge fra 2001 til 2016. Resultatene endret seg lite fra 2001 til 2006, men etter 2006 har det vært en jevn fremgang.

Figur 1. Trend for norske 4. og 5. trinnselevers prestasjoner i lesing i perioden 2001-2016

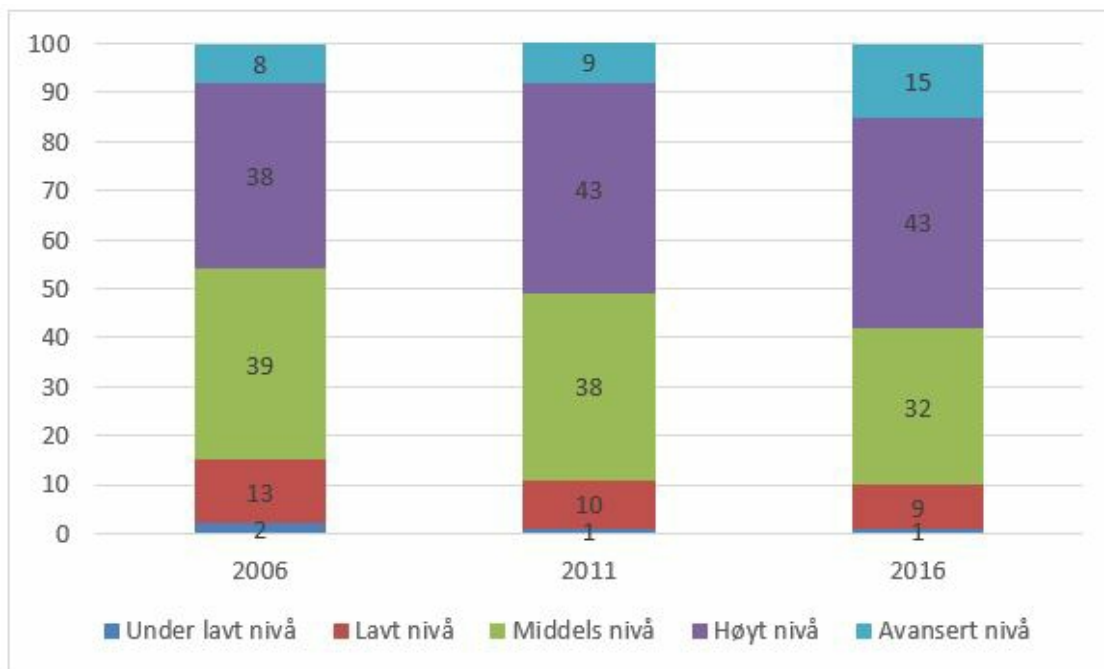
Undersøkelsen viser en positiv fremgang for de minoritetsspråklige elevene. Blant elevgruppen som oppgir at de av og til snakker norsk hjemme, ser vi en økning på 18 poeng fra 2011 til 2016 på 5. trinn, mens gjennomsnittlig økning for hele elevgruppen er 10 poeng i samme periode. På 4. trinn er økningen for begge grupper 10 poeng.

Utvikling i andel svake og sterke lesere

I PIRLS-studien er det fire poengintervaller som beskriver hva som kjennetegner kompetansen til elevene på ulike nivå. Poengnivåene markerer grensene mellom kompetanse på avansert nivå (625 poeng), høyt nivå (550 poeng), middels nivå (475 poeng) og lavt nivå (400 poeng).

Det har blitt færre elever på de laveste mestringsnivåene og flere på høyeste, både på 4. og 5. trinn. I 2006 var 22 prosent av elevene på 4. trinn på høyt nivå, mens andelen er 34 prosent i 2016. Tilsvarende utvikling ser vi på 5. trinn. Mens 52 prosent lå over det som er definert som middels mestringsnivå i 2011, er prosenten økt til 58 prosent i 2016. Andelen på de laveste mestringsnivåene er også redusert, men fremdeles presterer om lag 10 prosent av elevene på lavt nivå.

Figur 2. Fordeling av elever på mestringsnivåer i lesing (5. trinn)

Norske elever leser godt på internett

Den digitale utviklingen stiller nye krav til elevenes lesekompetanse. Det leses stadig mer på skjerm og vi kommuniserer ved hjelp av ulike digitale enheter. Det er derfor viktig å kartlegge hvor godt barn i skolealder behersker nettleking. Nytt for PIRLS 2016 er derfor at landene kunne delta i en tilleggsundersøkelse kalt ePIRLS, som kartlegger hvor gode elevene er til å finne relevant informasjon på internett og benytte denne informasjon til å løse oppgaver.

Norske elever viser gode leseferdigheter også i denne undersøkelsen. Kun ett av de 14 landene som deltok har bedre resultat enn Norge. Singapore har best resultater etterfulgt av Norge og Irland. Alle de nordiske landene kommer godt ut i ePIRLS, og de gode resultatene bør ses i relasjon til at elever i de nordiske landene også er de som har best tilgang til digitale læringsressurser både på skolen og hjemme.

Tabell 1: Resultater i ePIRLS sammenlignet med resultat i PIRLS

LAND	ePIRLS	PIRLS	Differanse
Singapore	588	576	12
Norge	568	560	8
Irland	567	566	1
Sverige	559	555	4
Danmark	558	548	10
USA	557	550	7
Kinesisk Taipei	546	559	-13
Canada	543	543	0
Israel	536	532	4
Italia	532	548	-16
Slovenia	525	543	-18
Portugal	522	528	-6
Georgia	477	489	-12
United Arab Emirates	468	451	17

Norske elever oppnår høyere snittresultat i ePIRLS enn i PIRLS. I likhet med i PIRLS er det kjønnsforskjell i jentenes favør i ePIRLS, selv om denne forskjellen er noe mindre i enn i hovedundersøkelsen. Kjønnsforskjellene er større i Norge sammenliknet med Danmark og Sverige.

Mer om PIRLS

PIRLS blir gjennomført hvert femte år. Norge har deltatt i PIRLS i 2001, 2006, 2011 og i 2016. Vi kan derfor følge utviklingen av elevers leseferdigheter over tid.

PIRLS-undersøkelsen består av lesehefter med tekster og oppgaver samt spørreskjemaer til elever, foresatte, lærere og skoleledelsen. Nytt i 2016 var ePIRLS, en valgfri, elektronisk modul der elevenes evne til å lese og anvende informasjon fra nettet ble testet. 14 land deltok i denne delen av studien. Formålet med ePIRLS er å undersøke leseforståelse og aspekter ved lesing som er unike for lesing på internett. Prøven simulerer lesing på internett og benytter tekster med varierte illustrasjoner, hyperlenker og interaktive elementer. Elevene har også svart på en undersøkelse om egen bruk av digitale medier.

Hva er verdien av PIRLS?

PIRLS måler leseferdigheter tidlig i elevenes skoleløp, og undersøkelsen kan derfor betraktes som en viktig kvalitetsindikator på lesekompetanse ved slutten av det som gjerne omtales som den grunnleggende leseopplæringen. De fleste elever vil på dette stadiet i opplæringsløpet ha lært å lese, og er i starten på en fase hvor de skal lese for å lære. Pedagogisk erfaring og forskning viser at dette er et godt tidspunkt for å gjøre justeringer som kan sikre en positiv videre leseutvikling for elevene.

Hvilke elever har deltatt i PIRLS 2016?

Elevene som deltar i PIRLS trekkes ut på basis av klassetrinn, og undersøkelsen omfatter i utgangspunktet elever på 4. trinn. I PIRLS 2016 har imidlertid Norge deltatt med elever på både 4. og 5. trinn, og 5. trinn er fra 2016 hovedmålgruppen. Dette skyldes at norske elever tidligere var blant de yngste i undersøkelsen. Nå er de norske elevene jevngamle med elevene i de andre nordiske landene.

2016 er første gangen Norge deltar med fulle utvalg på både 4. og 5. trinn. I ePIRLS har kun elevene på 5. trinn deltatt.

[Les mer om PIRLS her.](#)

Andre rapporter:

- [Artikkelsamling: Klar framgang! Leseferdighet på 4. og 5. trinn i et femtenårsperspektiv](#)
- [Kort oppsummering av den norske rapporten](#)
- [Internasjonal rapport \(IEA\)](#)